

Samling af Afgørelser

Sag C-371/24 [Comdribus]ⁱ

HW

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af cour d'appel de Paris)

Domstolens dom (Femte Afdeling) af 19. marts 2026

»Præjudiciel forelæggelse – beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger med henblik på bekæmpelse af strafbare handlinger – direktiv (EU) 2016/680 – artikel 10 – behandling af særlige kategorier af personoplysninger – indsamling af biometriske data – optagelse af fingeraftryk og personfotografi – person, om hvem der foreligger en eller flere rimelige grunde til at tro, at vedkommende har begået eller forsøgt at begå en strafbar handling – strengt nødvendigt – skønsbeføjelse – begrundelsespligt – den pågældende persons nægtelse af at medvirke til indsamling af biometriske data – national lovgivning, der gør det muligt at retsforfølge og dømme en person for en specifik strafbar handling, der sanktionerer denne nægtelse, selv uden retsforfølgning eller domfældelse for den strafbare handling, der lå til grund for den påtænkte indsamling af disse data«

1. *Tilnærmelse af lovgivningerne – beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i straffesager – direktiv 2016/680 – behandling, der vedrører særlige kategorier af oplysninger – national lovgivning, der foreskriver systematisk indsamling af biometriske data om enhver person, der med rimelighed mistænkes for at have begået eller forsøgt at begå en strafbar handling – ikke tilladt – undtagelse – rækkevidde*
[Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 7 og 8; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/680, art. 1, stk. 1, art. 3, nr. 2) og 13), art. 4, stk. 1, litra a)-c), art. 8 og 10]

(jf. præmis 23-44 og 51-54 samt domskonkl. 1)

2. *Tilnærmelse af lovgivningerne – beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i straffesager – direktiv 2016/680 – behandling, der vedrører særlige kategorier af oplysninger – national lovgivning, der ikke pålægger den kompetente myndighed en forpligtelse til at begrunde, at det er strengt nødvendigt at indsamle biometriske data om en person, der med rimelighed er mistænkt for at have begået eller forsøgt at begå en strafbar handling – ikke tilladt*

ⁱ Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

[Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 47 og art. 52, stk. 1; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/680, art. 3, nr. 7) og 8), art. 4, stk. 1, litra a)-c), art. 4, stk. 4, art. 10 og 54]

(jf. præmis 65-75 og domskonkl. 2)

3. *Tilnærmelse af lovgivningerne – beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i straffesager – direktiv 2016/680 – behandling, der vedrører særlige kategorier af oplysninger – national lovgivning, der foreskriver retsforfølgning og domfældelse af en person for dennes nægtelse af at medvirke til indsamlingen af vedkommendes biometriske data, herunder i tilfælde, hvor der ikke er sket retsforfølgning og domfældelse for den strafbare handling, der lå til grund for indsamlingen – lovlighed – betingelser – overholdelse af betingelsen om, at indsamlingen var strengt nødvendig, og af proportionalitetsprincippet i forhold til sanktionen*

[Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 49, stk. 3; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/680, art. 1, stk. 1, art. 2, stk. 1, art. 4, stk. 1, litra a)-c), art. 8 og 10]

(jf. præmis 82-91 og domskonkl. 3)

Resumé

I forbindelse med en præjudiciel forelæggelse fra cour d'appel de Paris (appeldomstolen i Paris, Frankrig) præciserede Domstolen rækkevidden af begrebet »strengt nødvendigt« som omhandlet i artikel 10 i direktiv 2016/680¹, der regulerer indsamlingen af følsomme personoplysninger, såsom biometriske data, på det strafferetlige område.

Under en aktion afholdt af klimaaktivister i Paris i maj 2020 blev flere deltagere, herunder HW, anholdt af ordensmagten for afholdelse af en uanmeldt demonstration. Under tilbageholdelsen nægtede HW bl.a. at medvirke til afgivelse af fingeraftryk og at lade sig fotografere, selv om han blev oplyst om, at denne nægtelse udgjorde en strafbar handling. I september 2021 frifandt tribunal correctionnel de Paris (retten i første instans i straffesager i Paris, Frankrig) HW for et tiltaleforhold bestående i afholdelse af en uanmeldt demonstration, men fandt ham skyldig i den lovovertrædelse, der bestod i at nægte at medvirke til at afgive fingeraftryk og til at lade sig fotografere, og idømte ham en bøde på 300 EUR. HW og anklagemyndigheden iværksatte appel til prøvelse af denne dom ved den forelæggende ret.

Den forelæggende ret konstaterede, at Domstolen endnu ikke havde taget stilling til foreneligheden med den betingelse om strengt nødvendigt, der er fastsat i direktiv 2016/680, af dels en national lovgivning, der tillader systematisk indsamling af biometriske data alene på grundlag af, at der foreligger rimelige grunde til at tro, at der er begået eller forsøgt begået en lovovertrædelse, uden forudgående sigtelse, dels en sådan indsamling af oplysninger på grundlag af nægtelsen af at medvirke til identifikationsundersøgelser, uafhængigt af om der var sket retsforfølgning eller domfældelse for den lovovertrædelse, der lå til grund for indsamlingen. Den forelæggende ret anførte endvidere, at der fortsat ikke forelå et fyldestgørende svar på spørgsmålet om, hvorvidt kravet om en tilstrækkelig begrundelse for, at det er strengt nødvendigt at foretage

¹ – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27.4.2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA (EUT 2016, L 119, s. 89).

indsamling af en persons biometriske og genetiske data, henhører under en forudgående undersøgelse, der foretages af den kompetente myndighed, eller under en efterfølgende undersøgelse, der foretages af den dommer, der skal træffe afgørelse om lovligheden af denne indsamling.

Domstolens bemærkninger

Indledningsvis fastslog Domstolen, at direktiv 2016/680 forbyder systematisk indsamling af biometriske data om enhver person, om hvem der foreligger en eller flere rimelige grunde til at tro, at vedkommende har begået eller forsøgt at begå en strafbar handling, medmindre den nationale lovgivning definerer de specifikke og konkrete formål, der forfølges med denne indsamling, på en passende og tilstrækkeligt præcis måde, og den kompetente myndighed i hvert tilfælde er forpligtet til at vurdere, om den nævnte indsamling er strengt nødvendig for at opfylde disse formål.

I det foreliggende tilfælde bemærkede Domstolen, at den indsamling af biometriske data, der var tilladt i henhold til den omhandlede nationale lovgivning, omfattede alle personer, om hvem der forelå rimelige grunde til at tro, at de havde begået eller forsøgt at begå en strafbar handling. Den omstændighed alene, at der foreligger sådanne rimelige grunde, er imidlertid ikke i sig selv tilstrækkelig til at antage, at den strenge nødvendighed af en sådan indsamling er godtgjort under hensyn til retten til respekt for privatlivet og retten til beskyttelse af personoplysninger². På trods af, at der foreligger sådanne rimelige grunde, kan det nemlig for det første ikke udelukkes, at indsamlingen af biometriske data ikke opfylder noget konkret behov. For det andet skal spørgsmålet om, hvorvidt en sådan indsamling er strengt nødvendig, under alle omstændigheder vurderes på grundlag af samtlige relevante forhold.

Hvis den omhandlede nationale lovgivning fastsætter en systematisk indsamling af biometriske oplysninger vedrørende enhver person, om hvem der foreligger en eller flere rimelige grunde til at tro, at vedkommende har begået eller forsøgt at begå en strafbar handling, uden at der i hvert enkelt tilfælde består en forpligtelse for kriminalbetjenten til at efterprøve og godtgøre, at denne indsamling er strengt nødvendig, er denne lovgivning i strid med artikel 10 i direktiv 2016/680, eftersom den kan føre til udifferentieret og generel indsamling af sådanne oplysninger. Det tilkommer imidlertid den nationale ret at efterprøve, om en sådan lovgivning pålægger kriminalpolitimyndigheden en sådan automatik, og om den effektive gennemførelse heraf fører til en systematisk indsamling.

Dernæst præciserede Domstolen, at direktiv 2016/680 er til hinder for en national lovgivning, der ikke fastsætter en forpligtelse for den kompetente myndighed til i hvert enkelt tilfælde at give en tilstrækkelig begrundelse for, at det er strengt nødvendigt at indsamle biometriske data.

Denne begrundelse er nemlig nødvendig for at gøre det muligt for den berørte person at udøve sin ret til effektive retsmidler³. En sådan begrundelse kan være kortfattet, forudsat at den er tilstrækkelig klar. Denne forpligtelse gælder så meget desto mere, som den gør det muligt for den ret, der skal træffe afgørelse om lovligheden af indsamlingen, at udøve sin kontrol, og følger i øvrigt af ordlyden af direktiv 2016/680. Den omstændighed, at der foreligger en sådan

² – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), artikel 7 og 8.

³ – Fastsat i chartrets artikel 47 og artikel 54 i direktiv 2016/680.

domstolsprøvelse, kan således ikke afhjælpe, at den kompetente myndighed ikke er forpligtet til at begrunde, at indsamlingen af biometriske oplysninger er strengt nødvendig. Denne forpligtelse kan i øvrigt ikke anses for at udgøre en urimelig byrde for den kompetente myndighed.

Endelig fastslog Domstolen, at direktiv 2016/680 ikke er til hinder for en national lovgivning, der sanktionerer en persons nægtelse af at tillade indsamlingen af vedkommendes biometriske data, når den pågældende hverken blev retsforfulgt eller dømt for den straffbare handling, der dannede grundlag for indsamlingen, forudsat at indsamlingen opfylder betingelsen om at være strengt nødvendig, og at proportionalitetsprincippet er overholdt i forhold til sanktionen.

For så vidt som forsøget på at foretage en behandling af personoplysninger som den, der finder sted, når en person nægter at medvirke til indsamling af vedkommendes biometriske oplysninger til strafferetlige formål, i denne henseende for det første er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2016/680, afhænger lovligheden af sanktionen for denne nægtelse af, om indsamlingen er i overensstemmelse med kravene i dette direktiv. En sådan sanktion er således kun mulig, hvis den påtænkte indsamling opfylder betingelsen om strengt nødvendigt, vurderet i lyset af omstændighederne på det tidspunkt, hvor de kompetente myndigheder beslutter at foretage denne indsamling. Den omstændighed, at den pågældende hverken retsforfølges eller dømmes for den lovovertrædelse, der ligger til grund for denne indsamling, er ikke i sig selv afgørende for overholdelsen af denne betingelse.

For det andet skal proportionalitetsprincippet overholdes, når en strafferetlig sanktion for en lovovertrædelse, der sanktionerer en persons nægtelse af at give samtykke til indsamling af vedkommendes biometriske oplysninger, er omfattet af EU-retten. Proportionalitetsprincippet kræver, at sanktionen er tilpasset overtrædelsens grovhed, og at der ved fastsættelsen af sanktionen og bødens størrelse tages hensyn til de konkrete omstændigheder i sagen, herunder denne persons adfærd og profil, vedkommendes tidligere kriminelle adfærd og grovheden af den formodede straffbare handling, der lå til grund for den påtænkte indsamling.